

Huvudman

Gnesta kommun
gnesta.kommun@gnesta.se

Beslut

Datum 2025-08-15

Dnr SI 2024:6556

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskolan Frejaskolan F-9 i Gnesta kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut den 14 november 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Frejaskolan F-9 i Gnesta kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande betygssättning och betygskataloger.

Skolinspektionen har den 14 november 2024 beslutat att förelägga Gnesta kommun att senast den 31 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande betygssättning och betygskataloger. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Gnesta kommun en anmärkning rörande prövning.

Gnesta kommun har den 26 juni 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Gnesta kommun har inkommit med en komplettering av de redovisade åtgärderna den 15 augusti 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Gnesta kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i ett beslut den 14 november 2024 att det fanns brister i skolans arbete med betygssättning. Utredningen visade att lärare som saknar legitimation inte beslutar om betyg tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Huvudmannen skulle se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en

lärare som är legitimerad. Huvudmannen skulle i sin redovisning inkomma med en redogörelse för hur ovanstående har säkerställts vid betygssättning vårterminen 2025.

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder den 26 juni 2025 inkommit med betygskatalogen med slutbetyg i matematik i årskurs 9 för läsåret 2024/25 och med en framtagen blankett för fördelning av arbetsuppgiften att bistå olegitimerade lärare vid betygssättning. Huvudmannen har även inkommit med ett signerat exempel av blanketten. Av bifogad betygskatalog, av blanketten och av det signerade exemplet framgår att rektorn ser till att betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i ett beslut den 14 november 2024 att det fanns brister i huvudmannens arbete med betygskatalogen. Utredningen visade att rektorn signerade betyg i egenskap av rektor utan att ett undantag enligt 3 kap. 16 § skollagen förelåg. Utredningen visade även att både det gamla och det nya slutbetyget efter provning under lovskola i juni inte angavs i betygskatalogen. Rektorn hade vidare signerat en av betygskatalogerna med sin egenhändiga signatur vid undervisande lärares namnförtydligande samt ändrat ett betyg utan att omständigheter enligt 3 kap. 20 § skollagen förelåg. Skolinspektionen bedömde även att det var en brist att varje betyg i betygskatalogen inte hade en egenhändig signatur och datering.

Huvudmannen skulle se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebar att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Huvudmannen skulle vidare se till att det av betygskatalogen framgår om ett betyg har beslutats efter provning, om ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter provning, rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. Huvudmannen skulle även se till att rektorn i egenskap av rektor endast signerar betygskatalogen i de fall som skollagen och skolförordningen föreskriver.

Gällande bristen att varje betyg i betygskatalogen inte hade en egenhändig signatur och datering har Skolverket den 12 mars 2025 beslutat att en datering och en signatur i betygskatalogen, om det inte handlar om en rättelse eller ändring, får omfatta flera uppgifter under förutsättning att det är tydligt vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser.

Huvudmannen förelades att i sin redovisning av vidtagna åtgärder den 26 juni 2025 inkomma med betygskatalogen med slutbetyg i matematik i årskurs 9 för läsåret 2024/25 samt en redogörelse av hur brister gällande betygskatalogen har åtgärdats. Huvudmannen har i samband med redovisning av åtgärder inkommit med betygskatalogen. Av betygskatalogen framgår att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg har daterat uppgiften och försett uppgiften med sin egenhändiga signatur. Det framgår vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser. Vidare framgår av betygskatalogen, av huvudmannens redovisade svar och av en komplettering den 15 augusti 2025 att inga betyg i betygskatalogen har genomgått rättelse, ändring eller provning läsåret 2024/25. Av betygskatalogen framgår att rektorn inte har signerat något betyg i egenskap av rektor.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen).

Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap. 17 och 18 §§ skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas (3 kap. 20 § skollagen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter prövning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 §

skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygs katalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygs katalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Enligt Skolverkets föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2011:123 om betygs katalog (SKOLFS 2025:30) får en datering och en signatur enligt 7 § omfatta flera uppgifter under förutsättning att det är tydligt vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser. Enligt 15 § får dock en datering och en signatur av rättelser och ändringar inte omfatta flera betygsuppgifter.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Gnesta kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller betygs kataloger. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Prövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i ett beslut den 14 november 2024 att det fanns brister i huvudmannens arbete med provningar. Utredningen visade att provningar i matematik på lovskolan i juni för elever i årskurs 9 används som kompletteringar där endast en del eller delar av ämnet provas för att eleven ska få möjlighet att uppnå ett godkänt slutbetyg. Huvudmannen skulle se till att vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist.

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder den 26 juni 2025 uppgett att inga elever har genomgått provning under läsåret 2024/25.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. (3 kap. 14 § skollagen)

Av skollagen framgår att när betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygs kriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om betygskriterier. (10 kap. 20 § skollagen)

Av skollagen framgår att den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att genomgå provning för betyg. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ett avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

Den som har fått undervisning i lovskola enligt 23 b § andra stycket ska av huvudmannen erbjudas att i anslutning till lovskolan genomgå provning för betyg i de ämnen undervisningen i lovskolan har avsett.

Bestämmelserna om betygssättning i detta kapitel och i 3 kap. ska i tillämpliga delar gälla i fråga om provningen. (10 kap. 23 § skollagen)

Av skollagen framgår att en huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas på loven under läsåret och uppgå till sammanlagt minst 25 timmar.

En huvudman ska också, om inte annat följer av fjärde stycket, erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 9 och uppgå till sammanlagt minst 50 timmar.

Tiden för lovskola enligt första och andra styckena ingår inte i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

En huvudman får från ett erbjudande enligt andra stycket räkna av den tid som eleven deltagit i lovskola som huvudmannen frivilligt anordnat från och med augusti det år eleven påbörjar årskurs 9 till och med vårterminen påföljande år. Om eleven har deltagit minst 50 timmar i sådan undervisning behöver huvudmannen inte lämna något erbjudande enligt andra stycket. (10 kap. 23b § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Gnesta kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller provning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Alexander Aleryd

Beslutsfattare

Signerat av: Alexander Aleryd

X Henrik Helmér

Föredragande

Signerat av: Henrik Helmér